

POTOPA

Novela: HENRYK SIENKIEWICZ Velký historický román

Sakové skutečně vyvolával to ho vlka neupřimé, neboť se byl člověkem velice odvázným, měl před Babinicem jakýs strach, strach přímo pověřený, tak hrozilo mu zbyly z poslední vojny vzpomínky.

Než však se rozvezoulo jedno to na celé Zimuzdži, došla zpráva nejradostnější z radostných, jedním druhým ale zejména Sakovičkovi, strašlivá — zpráva, že dvěma slovy opakovala všecka ústa celé Republiky:

— Varsava dobytá!

Záleželo se, že se země rozstupuje pod nohama zrádce, nebo že odebe švédské se říši se všemi, kdo na něm zárlí jako rhone. Vlastním úsměvem lidé nechtěli věřit, že kancelář Oxenstierna je zajat, že je Erskin zajat, Laevenhaupt zajat, Vrangel zajat, sám Vittenberk, jenž celou Republiku křepil, který pol Republiky došel prve než přišel král, i tento Vittenberk že je zajat, že král Jan vítězí, a po vítězství že souditi bude hráně.

V okamžení zapomněli v okolí Taurögü na grolakoušskou porážku. Sakovičkovi druhdy tak strach zdál se všem býti nepatrný, novparty napadaly oddíly švédské. Billevečovi vzpomínaly se na poslední pohromě, překročili opě Dubisu v čele svých sedláků, zbytků šlechtě laudanské.

Sakové nevěděli, co počítí, kam se obrátí, odkud hledati spásu. Dávno neměl zprávy od knížete Bohuslava, maršál lámal si hlavu, kde je, při jakém vojsku se nachází. Čehvileni zmocňoval se h smrtelný strach, neměli kníže ti ké zajat.

Na štěstí po týdnu plněm nestoty a muk přijel posel od knížete Bohuslava s dlouhým, vlastnoručním listem.

— Varsava byla Švédům oddána — psal kníže — Tábor můj a v škeré mě věci propadly. Vrátil se je pozdě, neboť takový je posel ty mně hněv, že jsem z amnestie vyloučen. Lid můj u samých břehů Varsavy pobíhá Babinicem. Křepil je zajat. Král švédský, kurfiřt a já se Steinbovy se všemi svými svými táhneme pod hlavní most, kdež dojde k rozhodné bitvě. Carolus se zaklíná, že ji vyhrá. Několik Kazimirova zvěšlost, a vedení vojny již nás přivádí z Prahy. Kdo by se toho nadál, že exsultivní tak veliký strateg v zít. Ale já jsem to poznal už je Ebersteckem, neboť tam se vše podle hlavy jeho a Višnovského. Máme naději v to, že byl z pospolitého tažení, jehož Kazimirovi byla na mnoho tisíc, po demovech svých rozleze, než že první jeho zápal vychladne, že se nebudou tak bít jako nyní. Dej Bůh nějaký poplach mezi náborem, pak by mohl Carolus zrušenou porážku způsobiti, nežť už známo, co potom bude; nežť generálové řkají si potuchu, ta rebelie je hydrout, které stě nově hlavy narůstají. Křepil: "Nejprve znovu dobytí Varsavy!" Když jsem to z úst Karlových slyšel poprvé, ptal jsem se: "Co potom?" Král neodpověděl. Našich sil ubývá, jim přibývá. Navon vojny začít není křepil. Chuf již není, jak byla, a Švédové se nikdo z našich nechtěl tak je z počátku. Strýc kurfiřt měl jako obyčejně, ale to vidím, že prohráme-li bitvu, následující dne počne Švédové bít, aby si získali přímé Kazimirovy. Těžko je ty říši se pokornými, ale musíme. Dej jen Bůh, abych byl přijat abych celý vyšel, všecko majetk nepozbyv. V Boha důvěřuji, a bázně těžko se zbaviti při tužba. Co jen možno za hotový gruz zastav a prodej, a třeba potich s konfederaty ve vyjednávání. V jdi. Sám s celým táborem jedl Birsu, je pak blíž do Kurlandů. Radil bych ti do Prus, ale to brao před ohněm a usněm neboť bezpečno, neboť hned po doby Varsavy nařazeno bylo Babinicem aby přes Prusy na Litvu šel pevně buditi a cestou aby stihl a plenil. A víš, že to dovede? Chťel jsem ho polapiti u Bug a sám Steinbok na něho polapiti značný podjezd, a toho ale ani jediný svědek porážky se nevrátil. Neodvažuj se, abys se s Babinicem mřil. Nestávej na to. Jen d Birsu pospě. Zimnice má opustila, neboť jsou zde všude vysa-

čekaje na prány, ale než je dopravili, vrátil se Kmitie za hluboké noci zpět přes řeku a udeřiv na přední stráž švédské, vyvolal veliký poplach v celé Duglasově divisi.

Starý generál byl činem tím velice překvapen, leč následujícího dne překvapení jeho ještě vzrostlo, když se dověděl, že Kmitie obešel armádu a vrátil se na místo, ze kterého byl stávan jako zvěř, v Brusyku se zmocnil vozů švédských, jedoucích za vojskem, na nichž uloženy byly kořisti i pokladna, a pobíh padesát psáků, jež vozy provázeli.

— Blázen veli tomu oddíl — říkal o něm Duglas.

— Anebo vztekly pes! odpověděl Radziejovskij.

Bohuslav obě mluvíci slušoval ale říkal, že je i blázen, i vztekli ve, podřítý znamenitým vojákem. S chloubo vyprávěl generálům, že takového reka dvakrát k zemi poválil vlastní svou rukou.

A Bohuslav pan Babinic nejvíce pronásledoval. Hledal ho patrně, sám jsa stíhán, stíhán.

Duglas ohádl, že jde o nějakou osobní nenávisť.

Kníže nezapíral, ač ničeho ne vysvětloval. Splácel Babinicovi stejnou mincí. Podle příkladu Chovanského vypsal cenu na jeho hlavu, a když to nepomohlo, vy mýšlil si, že využije jeho nenávisťi, a tou že ho polapí.

— Hanba je to pro nás, že se tak dlouho zdržujeme pro tobe bouzebníka — řekl Duglasovi z Radziejovskému — krouť se kolem nás, jako vlk kolem ovčiny, z prstů se nám vymyká. Pnjdu ou s nevelikým oddílem i ústře, a když na mne udeří, tak dlouho ho zdržím, dokud vy nedojde. Pak ale nepustím raxa ze sa ku.

Duglas, jenžž honění dávno již se protivilo, jen zdánlivě se stavěl na odpor, řka, že nemůže a nesmí vydati tak vynikajícího kavalíře a příbuzného králov nebezpečí a ke stíhání buřice. Leč, když kníže se máchal, svolil.

Ujednáno, že kníže půjde s oddílem pěti set jezdců, ale každému jezdi že za záda posadí psáčka s mušketon. Nápad měl sloužiti k tomu, aby Babinic byl v omyl uvěden.

Všichni tři výšeově dobře nevěděli, kde v té chvíli Babinic je, neboť od sedláků se toho nemohl dovědět. Duglas měl za to, že jádro Babinicova vojska stojí v smiadově, i chťel je obklopiti tak aby mu překazil návrat, jestliže se vrhne na knížete Bohuslava.

Někteří důstojníci hlásili se, že lobrovolně půjdou na Babinicem, leč Duglas je zadržel, řka:

— Až Babinic udeří na knížet, pozná, že nemá co činiti jen s jím, musí couvnouti a nemůže jí i jinudy zpět než touto cestou, jak nám vpadne do otevřené ná cuce.

Tak čekali Švédové, jen brzo zve se vyti tatarské a brzožli za soukoun první výstřely z mušket. Minul den a v lesích bylo ticho jako by v nich nebyla nikde noha vojenská stanula.

Duglas viděl, že se musilo přinutiti něco neobyčejného.

Leč co, na to nebylo odpovědi Duglas se zamýšlil. Náhle ho z zadumání vyrušil důstojník z přední stráže.

— Vaše důstojnosti — řekl — a houští je viděti nedaleko odtud několik vojáků v houfu. Nebyjí se, jakoby na stráž stáli. Zadržel jsem stráž, abych podal o tom zprávu.

— Jezdci nebo psáči? zeptal se Duglas.

— Psáči. Je jich asi pět, nelze jich dobře spočítat, pro haluze ne ní dobře vidět, mihá se žlutá barva, zdá se, že to jsou naši mušketéři.

— Vaše důstojnosti! řekl náhle důstojník — ti lidé visí!

— Ano — odpověděl Duglas.

Přidavie do kroku, stanuli za chvíli těsně u mrtvol. Čtyři psáči viseli na udelech jako drozdi, nohy měli jen asi coul od země, protože pověšení byli na nízké větvi.

Duglas pohledl na ně, po chvíli řekl jakoby sám k sobě:

— Nyní vím, že tudy přešel kníže Bohuslav i Babinic.

Následujícího dne se teprve vše vyjasnilo. Přijel s podjezdem, zřejmě asi 30 koní, pan Bies Korňa od knížete Bohuslava se vyzkoušel, že král Jan Kazimír vypravil za Bug proti Duglasovi pana hetmana Gosievského se šesti tisíci litovských a tatarských koní.

— Dověděli jsme se o tom — řekl pan Bies — prve než Babinic se ukázal, neboť šel velmi opatrně a často zmizel. Pan Gosievski jest asi na čtyři nebo pět mil vzdálen. Kníže obdržev tu zprávu, musil na kvap couvati, aby se sloučil s panem Radziejovským, který snadno mohl býti na dobro zmíčen. Ale rychle jedouce sloučili jsme se šťastně. Hned také kníže na všechny strany podjezdy vyslal se vzkazem pro vaši důstojnost. Mnogo jich upadne do švédských nebo tatarských rukou, ale v takové vojny není jinak možno.

— Kde jsou kníže a pan Radziejovskij?

— Na dvě míle odtud u břehu

— Dovedl kníže celé své vojsko?

— Pěchotu musil zůstat, ta prodírá se nejhustším lesem, aby se před Tatury ochránila.

— Taková jízda, jako je tatarská, i největším houštím jiti umí. Nedoufám již pěchotu omu užítí. Ale není tím nikdo vinen, kníže odhal jako vůdce zkušený.

Duglasovi nešlo z mysli, proč pan Kazimír poslal polního hetmana za Bug. Král švédský s kurfiřtem šel na Varsavu, k rozhodné bitvě musilo tam dojiti dřív, nebo později. A nebo stál již Jan Kazimír v čele branné moci po tem nad Světy a Brandeburky synkajicé. Avsak i pak bylo jest vše bojovného lidu příliš značnou posilu, než aby se jí král do dovolně zbavoval.

Pravda, že pan Gosievski za hrani Babinic, ale na vyprostě říčí ho prve nebylo třeba posilu i celou divisi. Byl v té věci tu již zajisté nějaký slýstý od, kníže švédský generál při vši své rovníkosti ubáduvati nebo od.

V listu, který král švédský o všelem později poslal, byl patrný celkový nepokoj, ano strach z té výpravy, ale několik slov vytožilo o její přechodu. Podle mluvení Karla Gustava nebyl hetman, proto oslan, aby na Duglasovu armádu udeřil, aby na Litvu šel a tam pevně podporoval, neboť tam, Švédové beztoho již stačiti nemohli, ale byl poslán proto, aby knížetě Arusy, zejména východní část jejich úplně vojska pobavenou, o zrozil.

Počítáno na to, — psal král — by byl kurfiřt otesen ve vřostě k Nám i maburskému traktátu, což se snadno státi může, neť on jest s to s Kristem, proti štlu a s ďáblem proti Kristu zá ovej vejití ve snouvu, jen aby obou těžil.

List končil rozkazem, aby se Duglas snažil všemi silami pama hetmana zadržeti a do Prus nepustiti; neboť, nebude-li s to doraziti am za několik týdnů, majsto se ode musil vrátiti pod Varsavu.

Od té chvíle nastaly velmi nešťastné pochody obou armád, kteroz nikajice velké bitvě, se snažily jedna druhou obějiti. Oba výdvo se důstojně spolu závodily, avsak knížet Duglas o to Gosievského stývoval, že jama polního hetmana nepustil výš než do Ostropanky.

Pan Babinic z Bohuslavova odsokku vysvobozený uspěchal aby se spojil s litovskou divisi, ale velikou horlivostí obíral se onou pěchotou, kterou Bohuslav při pěšném odelodu k Radziejovskému musil na cestě zůstat. Tauri provázenci mřiduma lesníky hodili za ni ve dne v noci a pobíhali psáčky, které se opozdili. Nelestatek potrávy domřil konočné Švédové, aby se rozdělili na malé oddíly, které se snadněji o výživu svou mohly postarati. Na to čekal pan Babinic.

Rozděliv své mužstvo na tři oddíly, jímž velel on, Akbah-Ulan a Soroka, za několik dnů pobíh vel sílu svých psáků. Byl to slávy hon na lidi v lesích houštinných, v rákosí i v sáti, plný vřesku, volání, výstřelů a smrti.

Siroko rozhlámeno bylo tím i jméno Babinicova mezi Mazury. Tri

Moudrému napověz.

Jste-li nemocní, ohuravte a jete uraziti. Neohybte, když se obrátíte k Dra. Petra Hahoku, starému dabou vyzkoušenému bylinnému lékaři. Toto buhuje, sli, osvědčuje jako nie jiného nemůže. Tisícové v něm nalezi pomoci v době potřeby. Není to lek lékárnický, výhrb jest dodáván lidem prostřednictvím zvláštních jednatelů. Píše na jediné majitele, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 19-25 So. Hayne Ave., Chicago, Ill. — Advertisement.

New Kaiserhof

HOTEL-CAFE

450 pokojů \$1.50 a výše. 300 s koupelnou \$2 a výše.

Umístěn centrálně.

Jeden block od pošty, stanice La Salle a Obchodní Bursy.

Přijte si o mapu a popis Chicago, \$1.00.

Clark St., near Jackson Bldv.

CHICAGO

New Kaiserhof Hotel

A SKIN LIKE VELVET smooth, clear, free of wrinkles.

Use the exquisitely fragrant cream of the beauty flower of India and be complimented on your complexion. Your dealer has Elcaya or will get it.

CRÈME ELCAYA

"Onyx" Hosiery

You Get GOOD Value at ANY Price—Silk, Lisle or Cotton 25c to \$5.00 per pair

Emery-Beers Company, Inc.

WHOLESALE 153-161 EAST 24th ST. NEW YORK

A TRIUMPH IN PURITY.

Storz

TRIUMPH BEER.

PROMPT DELIVERY TO PRIVATE FAMILY TRADE (PHONE WEB 1260)

MAIL ORDERS SHIPPED IMMEDIATELY

CHAS STORZ CONSUMERS DISTRIBUTOR

1827 25th ST. OMAHA, NEB.

Bliss & Wellman kommissionári dobyt看em

Exchange Building, Stock Yards Station, SOUTH SIDE OMAHA, NEB.

Jsem už v tomto obchodu 26 letů. Naše slavná zkušenost a znalost ve spojení se slym, které pro nás pracoval, mají též dlouholetou zkušenost. A proto můžete s důvěrou se na nás spolehnouti, nám věřiti. Uplatili jsme 6 milionů dolarů obrotů obchodního v této době, což dovedlo, že zaslatelci mají v nás důvěru a že jsme jim získali ty nejvyšší ceny za jakou dobytka, jež trž poskytoval.

HOTEL "PRAHA"

která jest úplně znovu vypravená vším vnitřním zařízením, vkusně dekorována a kde krajně zastavil do Omahy, naleznou nyní ládnou obsluhu a pohodlí té nejlepší. Chťasá jila z pravé české kuchyně vždy vše uspokojí. Vkusně zařízené hostince ve spojení s hotelem. O přímé místních i venkovních krajanaů uvědoměte 1254

JOSEF PIVONKA

Boh 13. a William ul. OMAHA, NEBRASKA

"Staré Spolehlivé"

Omašské oblíbené pivo

WM. J. SWOBODA, malo-obchodník, Tel. Doug. 222

Lee-Glass-Andreesen Hardware Co.

PRODAVA VE VELKEM

Uplatněn, vyráběné a lahované plechové nářadí. — Cínováň plech, železný plech a kováčské nářadí. — Ostravý drát, křesky, nářadkové nářadí, biokyky, střílné nářadí, váhuje a spotřební zboží všeho druhu.

9th and Harney Streets. OMAHA, NEBRASKA.